

**АНЕКС ШКОЛСКОГ ПРОГРАМА
ЗА ШЕСТИ РАЗРЕД**

ШКОЛСКА ГОДИНА 2019/2020.

ВЛАДИМИРЦИ, ЈУН 2019.

Тим за израду анекса Школског програма:

1. Снежана Лалатовић
2. Сандра Јовишевић
3. Милена Обрадовић
4. Рада Ераковић
5. Славиша Пајић
6. Мирјана Влаховић
7. Дејан Мурић
8. Јелена Милановић
9. Александра Јовичић
10. Зорица Живановић

ПРОГРАМ ОБАВЕЗНИХ ПРЕДМЕТА

Српски језик и књижевност

Разред	Предмет						
шести	Српски језик и књижевност						
Циљ	<p>Циљеви учења Српског језика и књижевности јесу да се ученик оспособи да правилно користи српски језик у различитим комуникативним ситуацијама, у говору и писању; да кроз читање и тумачење књижевних дела развија читалачке компетенције које, уз књижевно знање, обухватају емоционално и фантазијско уживљавање, живо памћење, истраживачко посматрање; подстичу имагинацију и уметнички сензибилитет, естетско доживљавање и критичко мишљење, морално просуђивање и асоцијативно повезивање; да се одговарајућим врстама читања оспособљава да усмерено приступа делу и приликом тумачења открива различите слојеве и значења; да стиче и развија најшира хуманистичка знања и да научи како функционално да повезује садржаје предметних области.</p>						
Задаци	<p>Увођење ученика у грађење речи. Упознавање са гласовним системом. Упознавање гласовних алтернација, њихово уочавање у грађењу и промени речи. Утврђивање знања о значењу и функцији придевских заменица. Стицање основних знања о грађењу и значењима глаголских облика (футур II; имперфекат; плусквамперфекат; императив; потенцијал; трпни глаголски придев; глаголски прилози). Проширивање знања о сложеној реченици. Оспособљавање ученика за уочавање разлике између дугих акцената. Оспособљавање за уочавање и тумачење узрочно-последичних веза у уметничком тексту, за исказивање властитих судова и закључака приликом анализе текста и у разним говорним ситуацијама. Развијање способности за уочавање и тумачење емоција, мотива и песничких слика у лирском тексту. Постепено упознавање структуре основних облика усменог и писменог изражавања према захтевима програма.</p>						
Теме/области	Укупно часова	Часови обраде	Садржаји (обавезни/препоручени)	Исходи	Корелација	Међупредметне компетенције	Начин праћења/оцењивања ученика (*Време писаних провера)
КЊИЖЕВНОСТ	55	48	<p>Лектира Лирика Народна песма: <i>Највећа је жалост за братом</i></p>	<p>Повеже књижевне термине и појмове обрађиване у</p>	<p>Историја Страни</p>	<p>компетенција за учење одговорно</p>	<p>Сумативно оцењивање и формативно</p>

		<p><i>Породичне народне лирске песме (избор)</i> <i>Обичајне народне лирске песме – свадбене (избор)</i> Ђура Јакшић: <i>Вече</i> Војислав Илић: <i>Свети Сава</i> Алекса Шантић: <i>Моја отаџбина</i> Милан Ракић: <i>Наслеђе</i> Јован Дучић: <i>Село</i> Вељко Петровић: <i>Ратар</i> Десанка Максимовић: <i>О пореклу</i> Мирослав Антић: <i>Плава звезда</i> Добрица Ерић: <i>Чудесни свитац</i> Стеван Раичковић: <i>Хвала сунцу, земљи, трави</i> Милован Данојлић: <i>Шљива</i> Сергеј Јесењин: <i>Бреза</i> Рабиндранат Тагоре: <i>Папирни бродови</i> или једна песма по избору из <i>Градинара</i> Епика Народна песма: <i>Смрт мајке Југовића</i> <i>Епске народне песме о Косовском боју (избор)</i> Народна песма: <i>Марко Краљевић укида свадбарину</i> <i>Епске народне песме о</i></p>	<p>претходним разредима са новим делима која чита. Чита са разумевањем; парафразира прочитано и описује свој доживљај различитих врста књижевних дела и научно-популарних текстова. Одреди род књижевног дела и књижевну врсту. Прави разлику између дела лирског, епског и драмског карактера. Разликује ауторску приповетку од романа. Анализира структуру лирске песме (строфа, стих, рима). Уочава основне елементе структуре књижевноуметничког дела: тема, мотив, радња, време и место радње. Разликује заплет и расплет као етапе драмске радње. Разликује појам</p>	<p>језици Музичка култура Ликовна култура Верска настава Грађанско васпитање</p>	<p>учешће у демократском друштву естетичка компетенција комуникација одговоран однос према околини решавање проблема сарадња дигитална компетенција</p>	<p>праћење Писмени задаци: 7. недеља 16. недеља 28. недеља 36. недеља Контролне вежбе: 2. недеља, иницијални тест 6. недеља 15. недеља 25. недеља 27. недеља 36. недеља, годишњи тест Усмене провере Домаћи задаци Ортоепске вежбе Рецитоване и изражајно читање Ангажованост у раду у пару, групи, тиму</p>
--	--	--	---	--	---	--

		<p><i>Марку Краљевићу</i> (избор) Народна приповетка: <i>Мала вила</i> Бранислав Нушић: <i>Аутобиографија</i> Петар Кочић: <i>Јаблан</i> Светозар Ћоровић: <i>Богојављенска ноћ</i> (одломак) Исидора Секулић: <i>Буре</i> (одломак) Иво Андрић: <i>Аска и вук</i> Бранко Ћопић: <i>Чудесна справа</i> Стеван Раичковић: <i>Бајка о дечаку и Месецу</i> Гроздана Олујић: <i>Златопрста</i> или <i>Седефна ружа</i> (избор) Светлана Велмар-Јанковић: <i>Улица Филипа Вишњића</i> (одломак) Вилијем Саројан: <i>Лепо лепог белца</i> Антон Павлович Чехов: <i>Вањка</i> Драма Коста Трифковић: <i>Избирачица</i> Бранислав Нушић: <i>Аналфабета</i> Петар Кочић: <i>Јазавац пред судом</i> (одломак)</p> <p>Допунски избор Бранко Ћопић: <i>Орлови</i></p>	<p>песника и појам лирског субјекта; појам приповедача у односу на писца. Разликује облике казивања. Увиђа звучне, визуелне, тактилне, олфакторне елементе песничке слике. Одреди стилске фигуре и разуме њихову улогу у књижевноуметничком тексту. Анализира узрочно-последичне односе у тексту и вреднује истакнуте идеје које текст нуди. Анализира и поступке ликова у књижевноуметничком делу, служећи се аргументима из текста. Уочава хумор у књижевном делу. Разликује хумористички и дитирамбски тон од елегичног тона. Илуструје веровања,</p>		<p>Учешће у дебати</p> <p>Игре улога</p> <p>Симулације</p> <p>Самооцењивање</p> <p>Вршњачко оцењивање</p> <p>Провера ангажованости и успешност презентација и стражвачких радова</p>
--	--	---	--	--	--

		<p><i>рано лете</i> Данило Киш: <i>Вереници</i> Слободан Селенић: <i>Очеви и оци</i> (одломак) Владимир Андрић: <i>Пустолов</i> (избор) Џек Лондон: <i>Зов дивљине</i> Ференц Молнар: <i>Дечаџи Павлове улице</i> Хенрик Сјенкјевич: <i>Кроз пустињу и прашуму</i> Реј Бредбери: <i>Маслачково вино</i> (избор) Ефраим Кишон: <i>Код куће је најгоре</i> (избор) Анђела Нанети: <i>Мој дека је био трешња</i> (одломак) Ијан Мекјуан: <i>Сањар</i> (избор)</p> <p>Научнопопуларни и информативни текстови Вук Стефановић Карацић: <i>Живот и обичаји народа српског</i> (избор) Милутин Миланковић: <i>Кроз васиону и векове</i> (одломак) Веселин Чајкановић: <i>Студије из српске религије и фолклора</i> (избор) М. Иљин: <i>Приче о стварима</i> (избор) Владимир Хулпах: <i>Легенде о европским</i></p>	<p>обичаје, начин живота и догађаје у прошлости описане у књижевним делима. Уважава националне вредности и негује културноисторијску баштину. Препоручи књижевно дело уз кратко образложење. Упореди књижевно и филмско дело, позоришну представу и драмски текст.</p>			
--	--	--	--	--	--	--

		<p><i>градовима (избор)</i> <i>Избор из књига,</i> <i>енциклопедија и часописа</i> <i>за децу</i></p> <p>Књижевнотеоријски појмови</p> <p>Лирика Врсте строфа: стих (моностих); двостих (дистих); тростих (терцет); четворостих (катрен). Ритам: брз и спор ритам; темпо; интонација и пауза; нагласак речи и ритам; рима – врсте: мушка, женска, средња (дактилска); парна, укрштена, обгрљена, нагомилана и испрекидана; улога риме у обликовању стиха. Језичко-стилска изражајна средства: контраст, хипербола, градација. Врсте ауторске и народне лирске песме: родољубива, социјална песма; обичајне и породичне народне лирске песме.</p> <p>Епика Основна тема и кључни мотиви.</p>				
--	--	--	--	--	--	--

			<p>Фабула: покретачи фабуле; заустављање фабуле; ретроспективни редослед догађаја. Карактеризација: социолошка, психолошка; портрет: спољашњи и унутрашњи. Биографија и аутобиографија. Роман – пустоловни, историјски и научнофантастични. Предање. Драма Комедија – основне одлике. Хумористичко, иронично и сатирично у комедији. Карактеризација ликова у комедији. Монолог и дијалог у драми.</p>				
<p>ЈЕЗИК (ГРАМАТИКА ПРАВОПИС ОРТОЕПИЈА)</p>	59	30	<p>Граматика Обнављање, проверавање и систематизовање знања која се у овом и старијим разредима проширују и продубљују, до нивоа њихове примене и аутоматизације у изговору и писању у складу са књижевно- језичком нормом и правописом.</p>	<p>Повеже граматичке појмове обрађене у претходним разредима са новим наставним садржајима. Препозна делове речи у вези са њиховим грађењем. Разликује гласове српског језика по</p>			

		<p>Подела речи по настанку: просте, изведене и сложене. Суфикси – разликовање суфикса од граматичких наставака; творбена основа; корен речи. Примери изведених именица, придева и глагола (певач, школски, школовати се).</p> <p>Сложенице, примери сложених речи насталих срастањем двеју или више речи, односно њихових творбених основа; просто срастање и срастање са спојним вокалом (Бео/град, пар/о/брод). Префикси; примери именица, придева и глагола насталих префиксацијом (праунук, превелик, научити).</p> <p>Атрибутска и предикатска функција именица и придева.</p> <p>Самогласници и сугласници; слоготворно р. Подела речи на слоге. Подела сугласника по месту изговора и по звучности. Гласовне промене и</p>	<p>звучности и месту изговора.</p> <p>Разликује врсте гласовних промена у једноставним примерима и примењује књижевнојезичку норму.</p> <p>Одреди врсте и подврсте заменица, као и њихов облик.</p> <p>Препознаје глаголска времена и употребљава их у складу са нормом.</p> <p>Разликује реченице по комуникативној функцији.</p> <p>Доследно примењује правописну норму.</p> <p>Користи правопис (школско издање); разликује дуги и кратки акценат у изговореној речи.</p>			
--	--	---	--	--	--	--

		<p>алтернације – уочавање у грађењу и промени речи: палатализација и сибиларизација; непостојано а; промена л у о; једначење сугласника по звучности (одступања у писаном језику); једначење сугласника по месту изговора; јотовање; асимилација и сажимање самогласника; губљење сугласника (на одступања указати у примерима).</p> <p>Придевске заменице: разликовање по значењу и функцији – присвојне, показне, односно-упитне, неодређене, опште, одричне; употреба повратне заменице свој.</p> <p>Грађење и значења глаголских облика: аорист (стилска обележеност); футур II; имперфекат; плусквамперфекат; императив; потенцијал; трпни глаголски придев; глаголски прилози. Прости и сложени глаголски облици. Лични и нелични глаголски облици.</p> <p>Реченица (основни појмови): комуникативна</p>				
--	--	--	--	--	--	--

		<p>реченица (синтаксичко-комуникативна јединица која представља целовиту поруку) и предикатска реченица (синтаксичка јединица која садржи глагол у личном облику). Независне и зависне предикатске реченице. Вежбе у исказивању реченичних чланова речју, синтагмом и зависном реченицом. Комуникативне реченице које се састоје од једне независне предикатске реченице и од више њих.</p> <p>Правопис Проверавање, понављање и увежбавање правописних правила обрађених у претходним разредима (писање речце ли уз глаголе, речце не уз глаголе, именице и придеве, речце нај уз придеве; употреба великог слова и др.). Писање одричних заменица уз предлоге. Писање заменица у обраћању: Ви, Ваш. Писање имена</p>				
--	--	---	--	--	--	--

			<p>васионских тела – једночланих и вишечланих.</p> <p>Писање глаголских облика које ученици често погрешно пишу (радни глаголски придев, аорист, потенцијал, перфекат, футур I).</p> <p>Интерпункција после узвика.</p> <p>Растављање речи на крају реда.</p> <p>Навикавање ученика на коришћење правописа (школско издање).</p> <p>Ортоепија</p> <p>Проверавање и увежбавање садржаја из претходних разреда (правилан изговор гласова, разликовање дугих и кратких акцената, интонација реченице).</p> <p>Вежбе у изговарању дугоузлазног и дугосилазног акцента.</p> <p>Интонација везана за изговор узвика.</p>				
ЈЕЗИЧКА	30		Основни облици усменог и писменог	Употребљава различите облике усменог и писменог			

КУЛТУРА		<p>изражавања <i>Препричавање</i> са истицањем карактеристика лика у књижевном тексту, филму, позоришној представи. Изборно препричавање: динамичне и статичне појаве у природи (књижевно дело, филм, телевизијска емисија). Препричавање с променом гледишта. Уочавање структуре приче грађене ретроспективно. <i>Причање</i> са коришћењем елемената композиционе форме (увод, ток радње, градација, место и обим кулминације у излагању, завршетак). Уочавање карактеристика хронолошког и ретроспективног причања. <i>Описивање</i> спољашњег и унутрашњег простора (екстеријера и ентеријера) по заједнички и самостално сачињеном плану. Описивање динамичких и статичких појава у природи;</p>	<p>изражавања; препричавање различитих типова текстова, без сажимања и са сажимањем, причање (о догађајима и доживљајима) и описивање. Разликује и гради аугментативе и деминутивне. Саставља обавештење, вест и кратак извештај. Разуме основна значења књижевног и неуметничког текста. Проналази, повезује и тумачи експлицитно и имплицитно садржане информације у краћем, једноставнијем књижевном и неуметничком тексту. Драматизује одломак одабраног књижевноуметничког текста. Говори јасно, поштујући стандарднојезичку</p>			
---------	--	---	---	--	--	--

		<p>прожимање и смењивање статичких и динамичких слика и сцена у описивању и приповедању.</p> <p>Портретисање особа из непосредне околине на основу анализе књижевних портрета и портрета личности из научнопопуларне литературе.</p> <p><i>Извештавање:</i> кратак извештај о школској акцији, свечаности, друштвеној акцији у селу или граду и сл.</p> <p>Усмена и писмена вежбања</p> <p><i>Ортоепске вежбе:</i> проверавање и увежбавање садржаја из претходних разреда (правилан изговор гласова, разликовање дугих и кратких акцената, интонација реченице); вежбе у изговарању дугоузлазног и дугосилазног акцента; интонација у изговору узвика.</p> <p>Слушање звучних записа; казивање напамет научених лирских и</p>	<p>норму.</p> <p>Изражајно чита обрађене књижевне текстове.</p>			
--	--	---	---	--	--	--

		<p>епских текстова; снимање казивања и читања; анализа снимка и вредновање. <i>Лексичке и семантичке вежбе:</i> разликовање облика по дужини изговора; семантичка функција узлазне интонације; именовање осећања и људских особина; један предмет – мноштво особина; значења речи приближних облика. Некњижевне речи и туђице – њихова замена језичким стандардом. <i>Синтаксичке и стилске вежбе:</i> ситуациони подстицаји за богаћење речника и тражење погодног израза; одређивање синтагмом и зависном реченицом. Сажимање текста уз појачање информативности. Вежбе у запажању; уочавање значајних појединости. Синтаксичко-стилске вежбе с различитим распоредом речи у реченици, уочавање нијансираних разлика у</p>				
--	--	--	--	--	--	--

			<p>значењу, истицању и сл. <i>Стваралачко</i> <i>препричавање</i> текста са променом гледишта. <i>Причање</i> о догађајима и доживљајима са коришћењем елемената композиционе форме – по самостално сачињеном плану. Вежбање у хронолошком и ретроспективном причању. <i>Портретисање</i> особе из непосредне околине ученика – по самостално сачињеном плану. <i>Извештавање</i>: кратак писмени извештај о школској акцији (сакупљање хартије, уређење дворишта...).</p> <p>Увежбавање технике у изради писменог састава (избор грађе, њено компоновање, коришћење пасуса, обједињавање приповедања и описивања). Писање службеног и приватног писма.</p>				
--	--	--	---	--	--	--	--

Начин остваривања програма		
Наставне методе	Облици рада	Наставна средства
Комбинована, дијалoшка, моnолошка, текст метода, метода самосталних ученичких радова, метода показивања и запажања, компаративна, презентација, грозд, мапа ума, драматизација, истраживачка, партиципативна, учење путем решавања проблема, пројектно учење, метода креативног писања, примена ИКТ	Фронтални, индивидуални, колективни, групни, рад у пару, тимска настава	Уџбеници, радна свеска, дневник читања, вежбанке, наставни листићи на три нивоа тежине, радни налози, видео-бим

Енглески језик

Разред	Предмет						
Шести	Енглески језик						
Циљ	<p style="text-align: center;">Циљ наставе и учења страног језика је да се ученик усвајањем функционалних</p> <p style="text-align: center;">Знања о језичком систему и култури и развијањем стратегија учења страног језика оспособи за основну писмену и усмену комуникацију и стекне позитиван однос према другим језицима и културама, као и према сопственом језику и културном наслеђу.</p>						
Задаци	<p>Стварање могућности да кроз различите садржаје и облике рада током наставе страног језика сврха, циљеви и задаци образовања буду реализовани. Развијање сазнајних и интелектуалних способности ученика, моралних и естетских ставова. Стицање позитивног односа према другим језицима и културама, као и према сопственом језику. Стицање свести и сазнања о функционисању страног и матерњег језика. Ученик треба да усвоји основна знања из страног језика која ће му омогућити да се у једноставној усменој и писаној комуникацији споразумева са људима из других земаља. Ученик треба да усвоји норме вербалне и невербалне комуникације у складу са специфичностима језика који учи.</p>						
Теме/области	Укупно часова	Часови обраде	Садржаји (обавезни/препоручени)	Исходи	Корелација	Међупредметне компетенције	Начин праћења/оцењивања ученика (*Време писаних провера)
1. Мој живот	9	4	Слушање и читање краћих, једноставних текстова који се односе на дате комуникативне ситуације (дијалози, наративни текстови и	Разумеју краће текстове који се односе описивање особа, најбољег друга/другарице.	Српски језик и култура, географија, биологија, историја, грађанско	Компетенција за учење, комуникација, естетичка компетенција, одговоран	Сумативно оцењивање Формативно праћење Контролне вежбе: 14. недеља

2. Верујете или не	9	4	сл.), реаговање на усмени и писмени импулс саговорника (наставника, вршњака и сл.) и иницирање комуникације, усмено и писано давање информација о себи и тражење и давање информација о себи и другима.	Размењује једноставне информације личне природе, саопшти информације о себи и другима, разуме описе особа, биљака, животиња, предмета, места, појава радњи, стања, збивања. Затражи и пружи информације о заједничким активностима, разме уобичајене молбе и захтеве, честита, захвали се извини се користећи једноставна језичка средства, разуме и следи једноставна упутства у вези, Усвајају значење и употребу модалних глагола. Разумеју компарацију придева,	васпитање, физичко васпитање, информатика, физика, музичка култура.	однос према здрављу, одговорно учешће у демократском друштву, сарадња, решавање проблема, одговоран однос према околини, дигитална компетнција.	29. недеља писмени задаци: 18. недеља 37. недеља Усне провере Ангажовање у раду у пару, групи, тиму Самооцењивање и вршњачко оцењивање Израда презентације Ангажовање у изради истраживачких радова Домаћи задаци
3. Посета граду	9	4	Прилози за учесталост се користе када причамо колико често радимо одређене ствари, предлози за време at/in/on				
4. Наука је важна	9	4	The Present Simple Tense за изражавање сталних радњи.				
5. Опасност	9	4	The Present Continuous Tense за изражавање тренутних и привремених радњи. Some/Any употребљавамо за изражавање неодређене количине у енглеском језику				
6. Данас / У данашње време	9	4	Личне заменице, присвојне заменице. The Past Simple Tense за изражавање прошлих				

7. Осећати се добро	9	4	<p>радњи. The Past Continuous Tense за изражавање радње која је трајала дуже време у прошлости. Modal verbs Модални галоголи изражавају начин на који ће нека радња бити реализована и то је тип помоћног глагола који изражава могућност, неопходност и обавезу.</p>	<p>компаратив и употребу суперлатива. Разумеју једноставна питања и одговоре на њих, разумеју обавештења о простору и величинама, опште специфичне просторне односе и величине једноставним везаним исказима.</p>			
8. Забава	9	4	<p>Prepositions of place and movement. Предлози за место. Поређење придева, компаратив и суперлатив. Кондиционали у енглеском језику тип 0 (који изражава неку истину или опште познату чињеницу и тип 1 (који изражава нешто што је могуће да се догоди у садашњости или будућности). The Present Perfect Simple или садашње свршено време за</p>	<p>Разумеју и знају да користе нулти и први кондиционал, напишу е-мејл, направе разлику између прошлог и садашњег времена у енглеском језику. Затражи и разуме обавештења о положају предмета и бића у простору, опише правац кретања,</p>			

		<p>радњу или стање које је почело у прошлости и наставља се у садашњости.</p> <p>How much/ How many користимо са бројивим, односно небројивимименицама.</p> <p>Релативне заменице who/which/that, присвојни придеви показне заменице, инфинитив.</p> <p>Прилози за учесталост се користе када причамо колико често радимо одређене ствари.</p> <p>Трпно стање или Passive Voice описује реченицу у којој наглашавамо над ким је радња извршена.</p> <p>Present Simple Passive/Past Simple Passive.</p> <p>Описи живих бића, предмета, појава и места.</p> <p>Модални глаголи за изражавање дозволе, забране, правила понашања и обавезе,</p>	<p>разуме забране, правила понашања, своје ти туђе обавезе и реагује на њих, разуме изразе који се односе на поседовање и припадност, каже шта неко има/нема и чије је нешто, користи односе изражавања допадања и недопадања уз једноставно образложење, једноставним исказима тражи мишљење и реагује на њих, користи изразе за количину и цену, саопшти колико чега има/нема користећи једноставна средства. пружи и разуме једноставна упутства у вези с уобичајеним</p>			
--	--	--	--	--	--	--

		Присвојни придеви, присвојне заменице, придевско-предлошке фразе, глагол + глаголска именица, правилна и неправилна множина именица, бројиве и небројиве именице, детерминатори, квантификатори, итд.	ситуацијама вносвкодневног живота.			
--	--	---	--	--	--	--

Начин остваривања програма		
Наставне методе	Облици рада	Наставна средства
Дијалoшка, монолошка, аудитивна, демонстративна, текстуална, илустративна, метода графичких радова, вербално-текстуална, истраживачки рад, пројектно учење, учење путем решавања проблема, симулација, игра, примена ИКТ	Фронтални, индивидуални, у пару, групни, тимска настава	Уџбеник Right on 2, радна свеска Right on 2, аудио плејер, компјутер, пројектор, табла.

Ликовна култура

Разред - Шести	Предмет - Ликовна култура						
Циљ	Циљ учења Ликовне културе је да се ученик, развијајући стваралачко мишљење и естетичке критеријуме, кроз практичан рад оспособљава за комуникацију и да изграђује позитивне однос према култури и уметничком наслеђу свог и другог народа.						
Задаци	<ul style="list-style-type: none"> • развијање способности ученика за опажање квалитета свих ликовних елемента (линија, боја, облика) • стварање услова да ученици на часовима у процесу реализације садржаја користе различите технике и средства и да упознају њихова визуелна и ликовна својства. • развој способности ученика за визуелно памћење и повезивање опажених информација као основе за увођење у визуелно мишљење. • развијање осетљивости за ликовне и визуелне вредности које се стичу у настави, а примењују у раду и животу. • развијање моторичких способности ученика и навике за лепо писање. • подстицање интересовања и стварање потреба код ученика за посећивањем музеја, изложби као и за очување културних добара и естетског изгледа средине у којој ученици живе и раде. • стварање услова да се упознавањем ликовних уметности боље разумеју природне законитости и друштвен појаве. • омогућавање разумевања и позитивног емоционалног става према вредностима израженим у деима различитог подручја уметности. 						
Теме/области	Укупно часова	Часови обраде	Садржаји (обавезни/препоручени)	Исходи	Корелација	Међупредметне компетенције	Начин праћења оцењивања ученика (*Време писаних провера)
1. Боја	8	2	-Пигментне боје (хроматске и архроматске боје: основне и изведене боје). Дејство боја (утисак која боја оставља на посматрача; топле и хладне боје; комплементарне боје) Светлост и боја (светлост као услов за опажање боје, разлике у опажању боја; валер, градација и контраст). Примена боја(технике и средства: акварел	- упоређује различите тонове једне боје -експериментира са бојом -ствара слојевите композиције -примењује знање о боји у изради задате теме -класификује боје према одређеној	српски, математика, историја, техничко, биологија, географија	-компетенција за учење; -одговорно учешће у демографском друштву; -естетичка компетенција -комуникација; -одговоран однос према околини; -одговоран однос -решавање	Усмено: -излагање самосталног или групног рада, учешће у дискусији -процена естетске вредности радова -ученички радови: Цртежи, слике,

			<p>темпера, мозаик, витраж, апликативни програм...; изражајна својства боја у керамици, скулптури, графици, таписерији, дизајну одеће и обуће, индустриском дизајну....; примена у свакодневном животу ученика)</p> <p>Уметничко наслеђе (музеји и експонати)</p>	<p>шеми</p> <p>- користи изражајна својства боја у ликовном раду и свакодневном животу;</p>		<p>проблема;</p> <p>- сарадња,</p> <p>- дигитална компетенција</p>	<p>графике, панони</p> <p>- сумативно оцењивање</p> <p>- формативно праћење</p> <p>- самооцењивање</p> <p>- вршњачко оцењивање</p> <p>- ангажованост у раду у пару, групи, тиму</p>
2. Комуникација	4	2	<p>Комуникативна улога уметности (теме, мотиви и поруке у визуелним уметностима; улога уметности у свакодневном животу).</p> <p>Уметничко наслеђе (уметност некад и сад)</p>	<p>Користити одабране информације као подстицај за стваралачки рад</p> <p>Изразити своје замисли и позитивне поруке одабраном ликовном техником</p> <p>- идентификује теме у одабраним уметничким делима и циљеве једноставних визуелних порука</p>	<p>- математика, српски, музичко, биологија, техничко</p>	<p>- компетенција за учење;</p> <p>- комуникација;</p> <p>- одговоран однос према здрављу;</p> <p>- рад са подацима и информацијама;</p> <p>- решавање проблема;</p> <p>- сарадња,</p> <p>- дигитална компетенција.</p>	<p>Усмено:</p> <p>- излагање самосталног или групног рада, учешће у дискусији</p> <p>- процена естетске вредности радова (цртежи, слике, колажи, објекти, плакати, минијатуре)</p> <p>- сумативно оцењивање</p> <p>- формативно праћење</p> <p>- самооцењивање</p> <p>- вршњачко оцењивање</p> <p>- ангажованост у раду у пару, групи, тиму</p>
3. Текстура	5	3	<p>Текстура (врсте текстура – тактилна и визуелна; текстуре у природи и уметничким делима, материјали и текстура, облик и текстура, линија и текстура, ритам и текстура)</p> <p>Уметничко наслеђе (грађевине, скулптуре и паркови)</p>	<p>- прави разноврсне текстуре на подлогама, облицима или у апликативном програму</p> <p>- обликује, самостално или у сарадњи са</p>	<p>Српски, музичко, историја, математика</p>	<p>- компетенција за учење;</p> <p>- одговорно учешће у демографском друштву;</p> <p>- естетичка компетенција</p> <p>- комуникација;</p>	<p>Усмено:</p> <p>- излагање самосталног или групног рада, учешће у дискусији</p> <p>- процена естетске вредности радова</p>

				другима, употребне предмете од материјала за рециклажу		-одговоран однос према околини; -одговоран однос -решавање проблема; -сарадња, -дигитална компетенција	Усмено: -излагање самосталног или групног рада, учешће у дискусији -процена естетске вредности радова -ученички радови: Цртежи, слике, графике - сумативно оцењивање - формативно праћење - самооцењивање - вршњачко оцењивање - ангажованост у раду у пару, групи, тиму
4. Уобразиља	4	2	Стваралачка уобразиља(стварност и машта, значај маште; разноврсне информације као постицај за стварање- снови, бајке, митови, легенде...) Уметничко наслеђе(необична уметничка остварења)	-израђује радове на основу сећања, маште -анализира свој и радове других ученика -експериментише са различитим техникама и материјалима у изради задате теме	српски, математика, историја, техничко, биологија, музичко	-компетенција за учење; -одговорно учешће у демографском друштву; -комуникација; -одговоран однос према околини; -одговоран однос -сарадња, -дигитална компетенција	Усмено: -излагање самосталног или групног рада, учешће у дискусији -процена естетске вредности радова -ученички радови: Цртежи, слике, графике, објекти - сумативно оцењивање - формативно праћење - самооцењивање - вршњачко оцењивање - ангажованост у раду у пару,

							групи, тиму
5. Простор	4	2	Абијент(елементи који чине амбијент – дизајн ентеријера,атмосфера ,корисници;утицај амбијента на расположење,активност и учење;обликовање школског простора;поставка изложбе)	-описе свој рад ,естетски доживљај простора,дитајна и уметничких дела -повезује карактеристичан експонат и одговарајући музеј -разматра са другима ста и како је учио игде та знања може применити	математика, техничко, музичко биологија српски	компетенција за учење; -комуникација; -одговоран однос према здрављу; -рад са подацима и информацијама; -решавање проблема; -сарадња, -дигитална компетенција.	Усмено: -излагање самосталног или групног рада,учешће у дискусији -процена естетске вредности радова (цртежи, слике, колажи, објекти, плакати, минијатуре) - сумативно оцењивање - формативно праћење - самооцењивање - вршњачко оцењивање - ангажованост у раду у пару, групи, тиму
				-		-	

--	--	--	--	--	--	--	--

Начин остваривања програма		
Наставне методе	Облици рада	Наставна средства
Монолошко-дијалосшка, демонстративна, илустративна, истраживачка, примена ИКТ	Фронтални, индивидуални, рад у пару, групно, тимска настава	Уџбеник, блок, прибор, репродукција, рачунар

Музичка култура

Разред	Шести		Предмет : Музичка култура				
	Годишњи фонд 36 часова			1 час седмично			
Циљ	<p>Упознавање Музичке културе.</p> <p>Развијање креативности и музикалности.</p> <p>Негује смисао за заједничко и индивидуално музицирање у свим областима васпитно – образовног рада са ученицима .</p>						
Задачи	<p>Стицање знања о музици различитих епоха .</p> <p>Развијање способности и извођење музике певањем и свирањем .</p>						
Теме/области	Укупно часова	Часови обраде	Садржаји (обавезни/препоручени)	Исходи	Корелација	Међупредметне компетенције	Начин праћења/оцењивања ученика (*Време писаних провера)
ЧОВЕК И МУЗИКА	13	9	<p>Средњи век: Ранохришћанска музика. Византијско певање. Грегоријански корал. Рани облици вишегласја – мотет. Световна музика средњег века:</p>	<p>– повеже различите видове музичког изражавања са друштвено-историјским амбијентом у коме су настали; – наведе изражајна</p>	Српски језик и култура, географија, биологија,	Компетенција за учење, комуникација, естетичка компетенција, одговоран	Примена формативног оцењивања , усменог оцењивања, израде пројеката и панона

	7	4	<p>трубадури, трувери минезенгери. Духовна и световна музика у средњовековној Европи и Србији. Музика средњег века као инспирација за уметничку и популарну музику. Ренесанса</p> <p>Развој духовног и световног вишегласја. Мотет, миса, мадригал. Највећи представници ренесансне вокалне музике: Ђ. П. да Пале-стрина, О. ди Ласо.</p> <p>Инструментална музика ренесансе.</p> <p>. Инструменти са диркама: оргуље, чембало, клавир, хармоника, челеста. Народни инструменти.</p> <p>Елементи музичке изражајности: темпо, динамика, тонске боје различитих гласова и инструмената.</p> <p>Слушање световне и духовне средњовековне и ренесансне музике. Слушање вокалних, вокално-инструменталних и инструменталних композиција, домаћих и страних композитора. Слушање дела традиционалне народне музике. Слушање дела инспирисаних фолклором.</p> <p>Певање песама по слуху самостално и у групи. Певање песама из нотног текста солмизацијом.</p> <p>Извођење (певање или свирање) једноставних ритмичких и мелодијских мотива у стилу музике средњег века и ренесансе.</p> <p>Певање песама у комбинацији са покретом. Свирање по слуху дечјих, народних и уметничких композиција на инструментима Орфовог инструментарија и/или на другим</p>	<p>средстава музичке уметности карактеристична за период средњег века и ренесансе;</p> <p>– уочи основне карактеристике музичког стваралаштва у средњем веку и ренесанси;</p> <p>– опише улогу музике у средњовековној Србији;</p> <p>– уочи разлике између духовних и световних вокалних композиција средњег века и ренесансе;</p> <p>– издвоји начине коришћења изражајних средстава у одабраним музичким примерима;</p> <p>– објасни како је музика повезана са другим уметностима и областима ван уметности (музика и религија; технологија записивања, штампања нота; извођачке и</p>	<p>историја, енглески језик физичка култура</p>	<p>однос према здрављу, сарадња, решавање проблема, одговоран однос према околини, дигитална компетнција</p>	итд.
--	---	---	--	--	---	--	------

МУЗИЧКИ ИНСТРУМЕНТИ	2	1	инстру- ментима. Свирање из нотног текста дечјих, народних и уметничких компози- ција на инструментима Орфовог инструментарија и/или на другим нструментима Извођење једноставнијих музичких примера у вези са обрађеном темом	техничке могућности инструмената; – одреди врсту музичког инструмента са диркама по изгледу и звуку; – опише разлику у начину добијања звука код иснструмената са диркама; – препозна инструмент или групу према врсти композиције у оквиру датог музичког стила;			
СЛУШАЊЕ МУЗИКЕ	12	5	Креирање пратње за песме ритмичким и звучним ефектима, кори- стећи притом различите изворе звука. Креирање покрета уз музику коју ученици изводе. Стварање мелодије на задати текст. Импровизација дијалога на инструментима Орфовог инструментарија и другим инструментима.	– различује вокално-инструменталне и инструменталне облике сред- њег века и ренесансе; – коментарише слушано дело у односу на извођачки састав и инстру- менте ; – идентификује репрезентатив не музичке примере најзначајнијих представника средњег века и ренесансе;			
ИЗВОЂЕЊЕ МУЗИКЕ			Реконструкција музичких догађаја у стилу средњег века и ренесансе.	– уочи сличности и разлике између православне и (римо)католичк е духовне			

<p>МУЗИЧКО СТВАРАЛАШТВО</p>	<p>2</p>	<p>1</p>		<p>музике; – идентификује елементе средњовековне музике као инспирацију у музици савременог доба; – изводи музичке примере користећи глас, покрет и традиционалне и/ или електронске инструменте, самостално и у групи; – примењује правилну технику певања; – примењује различита средства изражајног певања и свирања у зави- сности од врсте, намене и карактера композиције; – развије координацију и моторику кроз свирање и покрет; – примењује принцип сарадње и међусобног подстицања у заједнич- ком музицирању; – користи музичке обрасце у осмишљавању музичких</p>			
---------------------------------	----------	----------	--	--	--	--	--

				<p>целина кроз певање, свирање и покрет; – комуницира у групи импровизујући мање музичке целине гласом, инструментом или покретом; – учествује у креирању школских приредби, догађаја и пројеката; – изрази доживљај музике језиком других уметности (плес, глума, писана или говорна реч, ликовна уметност); – учествује у школским приредбама и манифестацијама; – понаша се у складу са правилима музичког бонтона у различитим музичким приликама; – критички просуђује лош утицај прегласне музике на здравље; користи могућности ИКТ-а за самостално истраживање,</p>			
--	--	--	--	---	--	--	--

				извођење и стваралаштво.			
--	--	--	--	--------------------------	--	--	--

Начин остваривања програма		
Наставне методе	Облици рада	Наставна средства
Дијалoшка, монолошка, аудитивна, демонстративна, текстуална анализа, аудио-визуелна	Фронтални, индивидуални, у пару, групни	Уџбеник Музичка култура 6(Логос) аудио плејер, компјутер, пројектор, табла

1.Основи проучавања прошлости	6	3	<p>1.1. Основне одлике периода средњег века и новог века.</p> <p>1.2. Историјски извори за историју средњег века.</p> <p>1.3. Рани нови век - појам и историјски извори.</p>	<p>- ученик образлаже узроке и последице историјских догађаја;</p> <p>-ученик пореди историјске појаве;</p> <p>-Ученик наводи најзначајније последице настанка и развоја држава у Европи и Средоземљу у средњем веку и раном новом веку;</p> <p>-ученик, на основу датих примера, изводи закључак о повезаности националне историје са регионалном и европском - на</p>	<p>- српски језик;</p> <p>географија</p> <p>- ликовна култура;</p> <p>- верска настава;</p> <p>- грађанско васпитање.</p>	<p>- Компетенције за наставну област, предмет и методiku наставе (компетенције за ужу научну област) ;</p> <p>-компетенције за поучавање и учење;</p> <p>-компетенције за подршку развоју: личности ученика;</p> <p>-компетенције за подршку и сарадњу.</p>	<p>Опште понашање, пажљивост, социјалне вештине ученика; свакодневни рад ученика (усмени, писани рад); усмена провера постигнућа (излагање на задате теме, учешће у дебати и дискусији, представљање резултата истраживања, учешће у различитим облицима групног рада) ; писмена провера постигнућа (</p>
-------------------------------	---	---	--	---	---	---	---

<p>2.Европа,Средоземље и српске земље у раном средњем веку</p>	<p>20</p>	<p>10</p>	<p>2.1. Велика сеоба народа. 2.2. Франачка држава. 2.3. Византија до 12. века. 2.4. Хришћанска црква. 2.5. Арабљани и ислам. 2.6. Настанак и развој феудалног друштва. 2.7. Словени и њихово насељавање на Балкан. 2.8. Српске земље и њихови суседи од 7. до 10. века. 2.9. Српске земље и њихови суседи у 11. и 12. веку. 2.10. Покрштавање Срба и других јужних Словена и њихова рана култура.</p>	<p>плану политике, економских; прилика, друштвених и културних појава; -ученик сагледава значај и улогу истакнутих личности у датом историјском контексту; -ученик приказује на историјској карти динамику различитих историјских појава и промена; -ученик на историјској карти лоцира правце миграције и простор насељен Србима и њиховим суседима у средњем и раном новом</p>		<p>школски и домаћи писани задаци, наставни тестови, панои, презентације).</p>
--	-----------	-----------	--	---	--	--

<p>3.Европа, Средоземље и српске земље у позном средњем веку</p>	<p>27</p>	<p>13</p>	<p>3.1. Развој и структура феудалних држава. 3.2. Крсташки ратови. 3.3. Свакодневни живот у средњем веку. 3.4. Опште одлике средњовековне културе. 3.5. Србија у XII и почетком XIII века. 3.6. Успон државе Немањића у 13. и почетком 14. века. 3.7. Српско царство. 3.8. Средњовековна Босна и Дубровник. 3.9. Друштво, држава и привреда у српским земљама у средњем веку. 3.10. Моравска Србија у борби против Турака. 3.11. Српска деспотовина. 3.12. Пад балканских земаља под османску власт. 3.13. Култура Срба у</p>	<p>веку; -ученик идентификује разлике између типова државног уређења у периоду средњег и раног новог века; -ученик изводи закључак о значају српске средњовековне државности и издваја најистакнутије владарске породице; -ученик пореди положај и начин живота жена и мушкараца, различитих животнох доби, припадника постојећих друштвених слојева, у средњем и раном новом веку; -ученик, на</p>			
--	-----------	-----------	---	---	--	--	--

<p>4.Европа, свет и српске земље у раном новом веку - Преиндустријско доба</p>	<p>19</p>	<p>9</p>	<p>средњем веку.</p> <p>4.1. Велика географска открића.</p> <p>4.2. Промене у начину производње и успон градова.</p> <p>4.3. Хуманизам и ренесанса.</p> <p>4.4. Реформација и противреформација.</p> <p>4.5. Апсолутистичке монархије.</p> <p>4.6. Османско царство на врхунцу моћи.</p> <p>4.7. Положај Срба под османском влашћу.</p> <p>4.8. Срби у време слабљења османског царства: отпор, ратови, сеобе.</p> <p>4.9. Српски народ под хабзбуршком и млетачком влашћу.</p>	<p>понуђеним примерима, разликује легенде и митове од историјских чињеница, као и историјске од легендарних личности;</p> <p>-ученик образлаже најважније последице научно - техничких открића у периоду средњег и раног новог века;</p> <p>-ученик идентификује основне одлике и промене у начину производње у средњем и раном новом веку;</p> <p>-ученик илуструје примерима значај</p>			
--	-----------	----------	---	---	--	--	--

				<p>прожимања различитих цивилизација; -ученик разликује споменике различитих епоха, са посебним освртом на оне у локалној средини; -ученик илуструје примерима важност утицаја политичких, привредних, научних и културних тековина средњег и раног новог века у савременом друштву; -ученик користећи ИКТ, самостално или у групи, презентује резултате елементарног истраживања</p>			
--	--	--	--	---	--	--	--

				заснованог на коришћењу одабраних историјских извора и литературе; -ученик повезује визуелне и текстуалне информације са одговарајућим историјским контекстом - хронолошки, политички, друштвени, културни; -ученик учествује у организовању и спровођењу заједничких школских активности везаних за развој културе сећања.			
--	--	--	--	---	--	--	--

Начин остваривања програма

Наставне методе	Облици рада	Наставна средства
<ul style="list-style-type: none"> - монолошка - дијалошка - демонстративно – илустративна - презентације -истраживачка -учење путем решавања проблема - примена ИКТ - кооперативне - партиципативне - пројектне 	<ul style="list-style-type: none"> - фронтални - групни - индивидуални - у пару - тимска настава 	<ul style="list-style-type: none"> - уџбеник - радна свеска - историјски атлас - наставни листићи - слике - панои - видео бим

Географија

Разред 6		Географија					
Циљ	Ученици упознају и разумеју географске објекте, појаве, процесе и законитости у простору, њихове узрочно-последичне везе и односе, развијају географску писменост и начин мишљења, свест и одговоран однос према свом завичају, држави, и свету као целини, толерантан став према различитим народима, њиховим културама и начину живота.						
Задаци	Развијање опште културе , оспособљавање за самостално учење и проналажење информација, упознавање регионалних разлика Европе,развијање ставова о превентиви, заштити и унапређивању животне средине.						
Теме/области	Укупно часова	Часови обраде	Садржаји (обавезни/препоручени)	Исходи	Корелација	Међупредметне компетенције	Начин праћења оцењивања ученика (*Време писаних провера
1.Увод	2	1	Упознавање с програмским садржајем,иницијални тест	Сагледавање садржаја 6.разреда,обнављај у градиво претходног разреда и провера нивоа стеченог знања	Историја, биологија, математика, тио, ликовна култура, музичка култура	Компетенција за учење,одговорно учешће у демократском друштву,естетичка компетенција,комуникација,одговоран однос према околини,одговоран однос према здрављу,рад са подацима и информацијама,	Иницијални тест

						решавање проблема, сарад ња, дигитална компетенција	
2. Друштво на географија	2	1	Друштвена географија, предмет проучавања и подела.	Успоставља везе између физичко- географских и друштвеногеографс ких објеката, појава и процеса.	Математика, биологи ја, историја, тио	Компетенција за учење, одговорн о учешће у демократском друштву, естети чка компетенција, ко муникација, одго воран однос према околини, одгово ран однос према здрављу, рад са подацима и информацијама, решавање проблема, сарад ња, дигитална компетенција	Усмене провере Сумативно оцењивање Формативно праћење Ангажовање у раду у пару, групи и тиму Самооцењивањ е Вршњачко оцењивање Израда презентација Израда панона Ангажованости и успешност при изради истраживаких радова
3. Географс ка карта	11	6	Географска/карто графска мрежа. Географска ширина и дужина, часовне зоне. Појам карте и њен	Одређује математичко- географски положај на Земљи, анализира, чита и тумачи опште	Математика, тио, ист орија, ликовно	Компетенција за учење, рад са подацима и информацијама, дигитална компетенција.	Усмене провере Сумативно оцењивање Формативно праћење

			<p>развој кроз историју. Елементи карте (математички, географски и допунски). Картографски знаци и методе за представљање рељефа на карти. Подела карата према садржају и величини размера. Орјентација у простору и орјентација карте, мерење на карти, сателитски навигациони системи.</p>	<p>географске и тематске карте. Орјентише се у простору користећи компас, географску карту и сателитске навигационе системе.</p>			<p>Ангажовање у раду у пару, групи и тиму Самооцењивање Вршњачко оцењивање Израда презентација Израда панона Ангажованости и успешност при изради истраживачких радова</p>
4. Становништво	9	5	<p>Основни појмови о становништву: демографски развитак и извори података о становништву. Број и распоред становништва на Земљи. Природно кретање становништва. Миграције</p>	<p>Доводи у везу размештај светског становништва са просторним карактеристикама, анализира компоненте популационе динамике и њихов утицај на формирање укупних демографских</p>	<p>Биологија, историја, математика, српски језик, ликовно, музичко.</p>	<p>Компетенција за учење, одговорно учешће у демократском друштву, естетичка компетенција, комуникација, одговоран однос према околини, одговоран однос према здрављу, рад са</p>	<p>Усмене провере Сумативно оцењивање Формативно праћење Ангажовање у раду у пару, групи и тиму Самооцењивање Вршњачко оцењивање</p>

			<p>становништва. Структуре становништва: биолошке и друштвено-економске. Савремени демографски процеси у Србији, Европи и свету.</p>	<p>потенцијала на примерима Србије, Европе и света. Анализира различита обележја светског становништва и развија свест о солидарности између припадника различитих социјалних, етничких, културних група</p>		<p>подацима и информацијама, решавање проблема, сарадња, дигитална компетенција</p>	<p>Израда презентација Израда паноа Ангажованости и успешност при изради истраживачких радова</p>
5. Насеља	6	4	<p>Појам и настанак првих насеља. Положај и географски размештај насеља. Величина и функције насеља. Типови насеља. Урбанизација. Град, унутрашња структура и односи са околним простором. Село и рурални процеси.</p>	<p>Анализира географски положај насеља, објашњава континуиране процесе у развоју насеља и даје примере у Србији, Европи и свету и доводи у везу типове насеља и урбане и руралне процесе са структурама становништва, миграцијама, економским и глобалним појавама и процесима.</p>	Историја, матем., тио	<p>Компетенција за учење, одговорно учешће у демократском друштву, естетичка компетенција, комуникација, одговоран однос према околини, одговоран однос према здрављу, рад са подацима и информацијама, решавање проблема, сарадња, дигитална компетенција</p>	<p>Усмене провере Сумативно оцењивање Формативно праћење Ангажовање у раду у пару, групи и тиму Самооцењивање Вршњачко оцењивање Израда презентација Израда паноа Ангажованости и успешност при изради</p>

							истраживаких радова
6. Привреда	12	7	Привреда, привредне делатности и сектори привреде. Пољопривреда и географск простор. Индустрија и географски простор. Саобраћај, туризам и географски простор, Ванпривредне делатности. Развијени и неразвијени региони и државе и савремени геоекономски односи у свету. Концепт одрживог развоја.	Уз помоћ географске карте анализира утицај природних и друштвених фактора на развој и размештај привредних делатности и доводи у везу размештај привредних објеката и квалитет животне средине, вреднује алтернативе за одрживи развој у својој локалној средини, Србији, Европи и свету.	Историја,биологија, математика,тио.	Компетенција за учење,одговорн о учешће у демократском друштву,естетичка компетенција,комуникација,одговоран однос према околини,одговоран однос према здрављу,рад са подацима и информацијама, решавање проблема,сарадња, дигитална компетенција	Усмене провере Сумативно оцењивање Формативно праћење Ангажовање у раду у пару, групи и тиму Самооцењивање Вршњачко оцењивање Израда презентација Израда паноа Ангажованости и успешност при изради истраживаких радова.
7. Држава и интеграциони процеси	12	7	Појам и настанак првих држава. Географски положај државе. Величина и компактност	Објасни политичко-географску структуру државе, представи процесе који су довели до формирања	Историја,матем.	Компетенција за учење,одговорн о учешће у демократском друштву,естетичка	Усмене провере Сумативно оцењивање Формативно праћење

			територије државе. Појам и функција државних граница. Главни град. Облик владавине. Политичкогеографска карта Европе после Другог светског рата. Територијални интегритет и спорови. Интеграциони процеси.	савремене политичко-географске карте света.		компетенција, комуникација, одговоран однос према околини, одговоран однос према здрављу, рад са подацима и информацијама, решавање проблема, сарадња, дигитална компетенција	Ангажовање у раду у пару, групи и тиму Самооцењивање Вршњачко оцењивање Израда презентација Израда панона Ангажованости и успешност при изради истраживачких радова
8. Географија Европе	17	10	Географске регије и регионална географија. Положај и границе Европе. Становништво Европе. Насеља Европе. Привреда Европе. Географске регије Европе	Објашњавају гео. положај Европе, регионалну поделу, физичкогеографске и друштвено географске одлике Европе.	Математика, историја, биологија, тио	Компетенција за учење, одговорно учење у демократском друштву, естетичка компетенција, комуникација, одговоран однос према околини, одговоран однос према здрављу, рад са подацима и информацијама, решавање проблема, сарад	Усмене провере Сумативно оцењивање Формативно праћење Ангажовање у раду у пару, групи и тиму Самооцењивање Вршњачко оцењивање Израда презентација Израда панона Ангажованости

						ња, дигитална компетенција	и успешност при изради истраживаких радова
9. Систематизација	1	1	Годишња систематизација градива	Доносе закључке о узрочно последичним везама географских чињеница	Историја, биологија, математика, тио, лико вна и музичка култура.	Компетенција за учење, одговорно учешће у демократском друштву, естетичка компетенција, комуникација, одговоран однос према околини, одговоран однос према здрављу, рад са подацима и информацијама, решавање проблема, сарадња, дигитална компетенција	Самооцењивање
УКУПНО	72	42					

Начин остваривања програма		
Наставне методе	Облици рада	Наставна средства
Дијалогска, монолошка, демонстрациона, илустрациона, рад на тексту, писани рад самостални ученички радови, истраживачке, партиципативне, кооперативне, примена ИКТ	Фронтални, индивидуални, групни, Рад у пару, тимска настава	Уџбеник, радна свеска, атлас, географска карта Европе, нема карта, рачунар, видео-бим

Физика

Разред	Предмет
VI	Физика
Циљ	Циљ наставе физике јесте да ученици упознају природне појаве и основне природне законе, да стекну основну научну писменост, да се оспособе за уочавање и распознавање физичких појава у свакодневном животу и за активно стицање знања о физичким појавама кроз истраживања, оформе основу научног метода и да се усмере према примени физичких закона у свакодневном животу и раду.
Задаци	<ul style="list-style-type: none">• Развијање функционалне писмености;• разумевање појава, процеса и односа у природи на основу физичких закона;• развијање способности за активности и стицање знања о физичким појавама кроз истраживање;• развијање радозналости, способности рационалног расуђивања, самосталности у мишљењу и вештине јасног и прецизног изражавања;• развијање логичког и апстрактног мишљења;• схватање смисла и метода остваривања експеримента и значаја мерења;• решавање једноставних проблема и задатака у оквиру наставних садржаја;• развијањеспособности за примену знања из физике;• схватање повезаности физичких појава и екологије и развијање свести о потреби заштите, обнове и унапређивања животне средине;• развијање радних навика и склоности ка изучавању наука о природи;• развијање свести о сопственим знањима, способностима и даљој професионалној оријентацији.

Теме/области	Укупно часова	Часови обраде	Садржаји (обавезни/препоручени)	Исходи	Корелација	Међупредметне компетенције	Начин праћења/оцењивања ученика (*Време писаних провера)
УВОД У ФИЗИКУ	2	2	<p>Физика као природна наука. Физика и математика. Физика и медицина. Физика и техника. Методе истраживања у физици (посматрање, мерење, оглед...)</p> <p>Огледи који илуструју различите физичке појаве (из свакодневног живота).</p> <p><i>Демонстрациони огледи:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - Како савити млаз воде? - Мехури од сапунице имају облик сфере, зашто? - Како настаје електрично пражњење? - Направи дугу. - Опиши лик предмета у равном и сферном огледалу. <p>Улога мерења у физици и у свакодневном животу (мерење времена, дужине, површине и запремине).</p>	<ul style="list-style-type: none"> - разликује врсте кретања према облику путање и према промени брзине и одређује средњу брзину; - објашњава узајамно деловање тела у непосредном додиру (промена брзине, правца и смера кретања, деформација тела) и узајамно деловање тела која нису у непосредном додиру (гравитационо, електрично и магнетно деловање); - разликује деловање силе Земљине теже од тежине тела; - повезује масу и инерцију, разликује масу и тежину тела, препознаје их у свакодневном животу и решава различите проблемске задатке 	Математика, техничко образовање и хемија	Компетенција за учење Комуникација Решавање проблема Сарадња Дигитална компетенција	<ul style="list-style-type: none"> - сумативно оцењивање - формативно праћење - ангажованост на часу у раду у пару, групи, тиму - самооцењивање - вршњачко оцењивање - израда презентација - учешће у пројектима - израда плаката - усмена провера - провера извођења демонстрационих огледа и лабораторијских вежби

				(проблем ситуације);			-домаћи задаци
КРЕТАЊЕ	14	7	<p>Кретање у свакодневном животу. Релативност кретања.</p> <p>Појмови и величине којима се описује кретање (путања, пут, време, брзина, правац и смер кретања).</p> <p>Векторски карактер брзине.</p> <p>Подела кретања према облику путање и брзини тела.</p> <p>Равномерно праволинијско кретање</p> <p>Зависност пређеног пута од времена, код равномерног праволинијског кретања.</p> <p>Променљиво праволинијско кретање. Средња брзина.</p> <p><i>Демонстрациони огледи:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - Кретање куглице по Глилејевом жљебу. -Кретање мехура ваздуха (или куглице) кроз вертикално постављену дугу прекидну цев са течношћу. <p><i>Лабораторијска вежба:</i></p> <p>1. Одређивање средње брзине променљивог кретања тела и сталне брзине равномерног кретања помоћу стаклене цеви са мехуром (или куглицом).</p>	<ul style="list-style-type: none"> - демонстрира утицај трења и отпора средине на кретање тела и примењује добре и лоше стране ових појава у свакодневном животу; - демонстрира појаву инерције тела, деформације тела под дејством силе, узајамно деловање магнета, притисак чврстих тела и течности; -разликује преношење силе притиска кроз чврста тела и течности и наводи примере примене (хидраулична преса, кочнице аутомобила, хо дање по снегу...) -познаје примену хидростатичког притиска (принцип рада водопада, фонтане); - изражава физичке величине у одговарајућим мерним јединицама међународног система (SI) и разликује основне и изведене физичке величине, претвара веће 			

СИЛА	14	6	<p>Узајамно деловање два тела у непосредном додиру и последице таквог деловања: покретање, заустављање и промена брзине тела, деформација тела (истезање, сабијање, савијање), трење при кретању тела по хоризонталној подлози и отпор при кретању тела кроз воду и ваздух.</p> <p>Узајамно деловање два тела која нису у непосредном додиру (гравитационо, електрично, магнетно).</p> <p>Сила као мера узајамног деловања два тела, правац и смер деловања силе.</p> <p>Векторски карактер силе.</p> <p>Слагање сила истог правца.</p> <p>Процена интензитета силе демонстрационим динамометром.</p> <p>Сила Земљине теже. Тежина тела као последица деловања силе Земљине теже.</p> <p><i>Демонстрациони огледи:</i></p> <p>- Истезање и сабијање еластичне опруге. Трење при клизању и котрљању.</p> <p>Слободно падање.</p>	<p>јединице у мање и обрнуто (користи префиксе микро, мили, кило, мега);</p> <p>- процењује вредност најмањег подеока код мерних инструмената (односно, течност мерења);</p> <p>- мери тежину, дужину време, запремину и масу и на основу мерних вредности одређује густину и притисак;</p> <p>-одређује средњу вредност мерене величине и грешку мерења;</p> <p>- решава квантитативне, квалитативне и графичке задатке (брзина, тежина, густина, притисак чврстих тела и течности...).</p>			
------	----	---	---	---	--	--	--

			<ul style="list-style-type: none"> - Привлачење и одбијање наелектрисаних тела. - Привлачење и одбијање магнета. 				
МЕРЕЊЕ	15	4	<p>Основне и изведене физичке величине и њихове јединице (префикс, микро, мили, кило, мега). Међународни систем мера.</p> <p>Мерила и мерни инструменти (опсег и тачност). Директно и индиректно мерење.</p> <p>Појам средње вредности мерене величине и грешке мерења при директним мерењима.</p> <p><i>Демонстрациони огледи:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - Мерење дужине (метарска трака, лењир), запремине (мензура) и времена (часовник, хронометар). - Приказивање неких мерних инструмената (вага, термометри, еластични инструменти). <p><i>Лабораторијске вежбе:</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Мерење димензије малих тела лењиром са милиметарском поделом. 2. Мерење запремине чврстих тела неправилног облика 				

			<p>мензуром.</p> <p>3. Мерење еластичне силе при истезању и сабијању опруге.</p> <p>4. Мерење силе трења при клизању или котрљању тела по равној подлози.</p>			
МАСА И ГУСТИНА	15	5	<p>Инертност тела. Закон инерције (Први Њутнов закон механике).</p> <p>Маса тела на основу појма о инертности и узајамном деловању тела.</p> <p>Маса и тежина као различити појмови</p> <p>Мерење масе тела вагом.</p> <p>Густина тела.</p> <p>Средња густина тела.</p> <p>Одређивање густине чврстих тела.</p> <p>Одређивање густине течности мерењем њене масе и запремине.</p> <p><i>Демонстрациони огледи:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - Илустровање инертности тела. - Судари двеју кугли (а= исте величине, истог материјала, (б) различите величине, истог материјала, (в) исте величине, различитог материјала. - Мерење масе вагом. 			

			<p>- Течности различитих густина у истом суду – „течни сендвич“.</p> <p>- Суво грожђе у газираној води.</p> <p>-Мандарина са кором и без коре у води.</p> <p><i>Лабораторијске вежбе:</i></p> <p>1. Одређивање густине чврстих тела правилног и неправилног облика.</p> <p>2. Одређивање густине течности мерењем њене масе и запремине.</p> <p>3. Колибрисање еластичне опруге и мерење тежине тела динамометром.</p>				
ПРИТИСАК	12	5	<p>Притисак чврстих тела.</p> <p>Притисак у мирној течности.</p> <p>Хидростатички притисак.</p> <p>Спојени судови.</p> <p>Атмосферски притисак.</p> <p>Торичелијев оглед. Зависност атмосферског притиска од надморске висине. Барометри.</p> <p>Преношење спољашњег притиска кроз течности и гасове у затвореним судовима.</p> <p>Паскалов закон и његова примена.</p> <p><i>Демонстрациони огледи:</i></p>				

		<ul style="list-style-type: none"> - Зависност притиска чврстих тела од величине додирне површине и од тежине тела. - Стаклена цев са покретним дном за демонстрацију хидростатичког притиска. - Преношење притиска кроз течност (стаклена цев са мембраном, Херонова боца, спојени судови). - Хидраулична преса (нпр. два медицинска ињекциона шприца различитих попречних пресека спојена силиконским цревом). - Огледи који илуструју разлику притисака ваздуха (како се ваздух може „видети“, како свећа може да гори под водом). - Огледи који илуструју деловање атмосферског притиска. <p><i>Лабораторијска вежба</i> Одређивање зависности хидростатичког притиска од дубине воде.</p>				
укупно	72					

Начин остваривања програма		
Наставне методе	Облици рада	Наставна средства
Монолошка, дијалoшка, демонстрациона, експериментална, активна настава и презентације, кооперативне, партиципативна, појектне, истраживачке, примена ИКТ	Фронтални, индивидуални, групни, у пару, тимска настава	*уџбеник *практикум *динамометар *дигитална вага *магнети *опруге *метарска трака *хронометар * видео-бим * рачунар

Математика

	Разред : Шести
	Годишњи фонд часова - 144
Циљ	Циљ учења Математике је да ученик, овладајући математичким концептима, знањима и вештинама, развије основе апстрактног и критичког мишљења, позитвне ставове према математици, способност комуникације математичким језиком и писмом и примени стечена знања и вештине у даљем школовању и решавању проблема из свакодневног живота, као и да формира основ за даљи развој математичких појмова.

Задаци	Задаци наставе математике јесу: <ul style="list-style-type: none">- стицање знања неопходних за разумевање квантитативних и просторних односа и законитости у разним појавама у природи, друштву и свакодневном животу;- стицање основне математичке културе потребне за сагледавање улоге и примене математике у различитим подручјима човекове делатности (математичко моделовање), за успешно настављање образовања и укључивање у рад;- развијање ученикових способности посматрања, опажања и логичког, критичког, аналитичког и апстрактног мишљења;- развијање културних, радних, етичких и естетских навика ученика, као и побуђивање математичке радозналости;- стицање способности изражавања математичким језиком, јасност и прецизност изражавања у писменом и усменом облику;- усвајање основних чињеница о скуповима, релацијама и пресликавањима;- савлађивање основних операција с`природним, целим, рационалним и реалним бројевима, као и усвајање основних својстава тих операција;- упознавање најважнијих геометријских објеката: линија, фигура и тела и разумевање њихових узајамних односа;- оспособљавање ученика за прецизност у мерењу, цртању и геометријским конструкцијама;- припрема ученика за разумевање одговарајућих садржаја природних и техничких наука;- изграђивање позитивних особина ученикове личности као што су: систематичност, упорност, тачност, уредност, објективност, самоконтрола и смисао за самостални рад;
--------	---

- стицање навика и умешности у коришћењу разноврсних извора знања.

Теме/области	Укупно часова	Часови обраде и утврђивање	Садржаји (обавезни/препоручени)	Исходи По завршетку разреда ученик ће бити у стању да	Корелација	Међупредметне компетенције	Начин праћења/оцењивања ученика (*Време писаних провера)
--------------	---------------	----------------------------	------------------------------------	--	------------	-------------------------------	--

<p style="text-align: center;">ЦЕЛИ БРОЈЕВИ</p>	<p style="text-align: center;">24</p>	<p style="text-align: center;">9 + 15</p>	<p>Скуп целих бројева (Z). Супротан број. Апсолутна вредност целог броја. Приказ целих бројева на бројевној правој. Упоредивање целих бројева. Основне рачунске операције у скупу Z и њихова својства. Изрази са целим бројевима.</p>	<p>- прочита, запише, упореди и представи на бројевној правој целе бројеве; - одреди супротан број, апсолутну вредност целог броја.</p>	<p style="text-align: center;">Физика Географија Биологија Информатика и рачунарство</p>	<p><i>- компетенција за целоживотно учење</i> <i>- решавање проблема</i> <i>- вештина сарадње</i> <i>- дигитална компетенција</i></p>	<p>- сумативно оцењивање - формативно праћење - ангажованост на часу и у раду у пару, групи, тиму - учешће у изради презентација и пројеката - самооцењивање и вршњачко оцењивање - контролне вежбе (7. недеља) - тест (15. недеља) - усмени одговори - 15-минутне провере - диференцирани тестови (у три нивоа) - домаћи задаци - активност на часу</p>
--	---------------------------------------	---	---	--	---	--	---

РАЦИОНАЛНИ БРОЈЕВИ	50	18 + 32	<p>Први део</p> <p>Скуп рационалних бројева. Супротан број. Апсолутна вредност рационалног броја. Приказ рационалних бројева на бројевној правој. Упоредивање рационалних бројева. Основне рачунске операције у скупу Q и њихова својства. Изрази с рационалним бројевима. Једначине и неједначине: $ax+b=c$; $ax+b \leq c$; $ax+b < c$; $ax+b \geq c$; $ax+b > c$ ($a, b, c \in Q, a \neq 0$)</p> <p>Други део</p> <p>Координатни систем. Приказ података у координатном систему. Приказ зависности међу величинама. Размере, пропорције и проценти. Директна пропорционалност. Обрнута пропорционалност. Процент и примене.</p>	<p>- прочита, запише, упореди и представи на бројевној правој рационалне бројеве (записане у облику разломка или у децималном запису); - одреди супротан број, апсолутну вредност и реципрочну вредност рационалног броја; - израчуна вредност једноставнијег бројевног израза и реши једноставну линеарну једначину и неједначину у скупу рационалних бројева; - реши једноставан проблем из свакодневног живота користећи бројевни израз, линеарну једначину и неједначину; - примени пропорцију и проценат у реалним ситуацијама; - прикаже податке и зависност између две величине у координатном систему (стубичасти, тачкасти и линијски дијаграм); - тумачи податке приказане табелом и графички.</p>	Физика Географија Информатика и рачунарство	-компетенција за целоживотно учење - решавање проблема - вештина сарадње - дигитална компетенција	<p>- сумативно оцењивање - формативно праћење - ангажованост на часу и у раду у пару, групи, тиму - учешће у изради презентација и пројеката - самооцењивање и вршњачко оцењивање - контролне вежбе - тест (у току марта) - усмени одговори - 15-минутне провере - диференцирани тестови (у три нивоа) - квизови (Kahoot) - домаћи задаци - активност - сарадња - рад у групи</p>
---------------------------	----	---------------	--	--	---	--	---

ТРОУГАО	24	9 + 15	<p>Први део</p> <p>Појам троугла. Обим троугла. Једнакокраки и једнакостранични троуглови. Висина троугла. Углови троугла. Збир углова троуглова. Врсте троуглова према угловима. Однос између страница и углова троугла. Неједнакост троугла. Конструкције неких углова (60°, 120°, 30°, 45°, 75°, 135°).</p> <p>Други део</p> <p>Основне конструкције троуглова. Појам подударности и ставови подударности. Централна симетрија и подударност. Осна симетрија и подударност. Центар описане и уписане кружнице троугла.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - класификује троуглове на основу њихових својстава; - конструише углове 90° и 60° и користи њихове делове за конструкције других углова; - уочи одговарајуће елементе подударних троуглова; - утврди да ли су два троугла подударна на основу ставова подударности; - конструише троугао на основу задатих елемената (странице и углови троугла); - одреди центар описане и уписане кружнице троугла; - примени својства троуглова на једноставнијим проблематским задацима. 	ТИО Информатика и рачунарство	<p><i>компетенција за целоживотно учење</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - <i>решавање проблема</i> - <i>вештина сарадње</i> - <i>дигитална компетенција</i> 	<ul style="list-style-type: none"> - сумативно оцењивање - формативно праћење - ангажованост на часу и у раду у пару, групи, тиму - учешће у изради презентација и пројеката - самооцењивање и вршњачко оцењивање - контролне вежбе (15. недеља) - усмени одговори - 15-минутне провере - диференцирани тестови (у три нивоа) - израда модела од картона - квизови (Kahoot) - домаћи задаци - активност - сарадња - рад у групи
----------------	----	--------------	--	---	----------------------------------	---	---

<p style="text-align: center;">ЧЕТВОРОУГАО</p>	<p style="text-align: center;">22</p>	<p style="text-align: center;">8 + 14</p>	<p>Четвороугао. Углови четвороугла. Збир углова четвороугла Паралелограм. Особине паралелограма. Услови да четвороугао буде паралелограм. Ромб, правоугаоник и квадрат. Конструкција паралелограма. Сабирање и одузимање вектора. Множење вектора бројем. Трапез. Особине трапеза . Средња линија троугла и трапеза. Конструкције трапеза. Делтоид.</p>	<p>- класификује четвороуглове на основу њихових својстава; - конструише паралелограм и трапез на основу задатих елемената, (странице и углови четвороуглова и дијагонала четвороугла); - примени својства четвороуглова у једноставнијим проблематским задацима; - сабира и одизима векторе и користи их у реалним ситуацијама; - примењује особине централне и осне симетрије и трансације у једноставнијим задацима.</p>	<p style="text-align: center;">ТИО Физика Информатика и рачунарство</p>	<p><i>-компетенција за целоживотно учење</i> <i>- решавање проблема</i> <i>- вештина сарадње</i> <i>- дигитална компетенција</i></p>	<p>- сумативно оцењивање - формативно праћење - ангажованост на часу и у раду у пару, групи, тиму - учешће у изради презентација и пројеката - самооцењивање и вршњачко оцењивање - контролне вежбе (27. недеља) - усмени одговори -15-минутне провере - диференцирани тестови (у три нивоа) - израда модела од картона - квизови (Kahoot) - домаћи задаци - активност - сарадња - рад у групи</p>
---	---------------------------------------	---	---	---	---	--	--

<p style="text-align: center;">ПОВРШИНА ТРОУГЛА И ЧЕТВОРОУГЛА</p>	<p style="text-align: center;">16</p>	<p style="text-align: center;">6 + 10</p>	<p>Појам површине фигуре, површина правоугаоника и квадрата. Једнакост површина фигура. Површина паралелограма, троугла, трапеза. Површина четвороугла с' нормалним дијагоналама.</p>	<p>- израчуна површину троугла и четвороугла користећи обрасце или разложиву једнакост.</p>	<p style="text-align: center;">Физика ТИО Информатика и рачунарство</p>	<p><i>-компетенција за целоживотно учење</i> <i>- решавање проблема</i> <i>- вештина сарадње</i> <i>-дигитална компетенција</i></p>	<ul style="list-style-type: none"> - сумативно оцењивање - формативно праћење - ангажованост на часу и у раду у пару, групи, тиму - учење у изради презентација и пројеката - самооцењивање и вршњачко оцењивање - контролне вежбе (34. недеља) - усмени одговори -15-минутне провере - диференцирани тестови (у три нивоа) - квизови (Kahoot) - домаћи задаци - активност - сарадња - рад у групи
--	---------------------------------------	---	---	---	---	---	---

Писмени задаци	8						- писмена провера (9. недеља , 17. недеља , 29. недеља , 38.недеља).
Укупно	144						

Начин остваривања програма		
Наставне методе	Облици рада	Наставна средства
Партиципативне методе, кооперативне методе, примена ИКТ, монолошка метода, дијалoшка метода, метода рада са текстом, метода илустрације, метода демонстрације, метода самосталних радова ученика, методе пројектне наставе.	Фронтални, индивидуални, рад у пару, групни рад, тимски рад.	Уџбеник, збирка задатака, прибор за геометрију, креда, табла, пројектор, рачунар, модели геометријских објеката, дидактички материјал за побољшање визуелизације у настави (танграм, бинго листиће, картончићи за ланац знања, наставни листић на три нивоа тежине).

Биологија

Разред	Предмет						
Шести	Биологија						
Циљ	Циљ наставе биологије јесте да ученици усвајањем образовно-васпитних садржаја стекну основна знања о животном простору, начину живота, основној грађи и разноврсности и значају животињског света.						
Задаци	Задаци наставе биологије су: развијање љубави према природи и осећања дужности да је очувају за себе и будуће генерације, развијање основне научне писмености, логичког расуђивања, објективности и критичког мишљења, упознавање спољашње и основне унутрашње грађе праживотиња и грађе животиња, поступно и систематично упознавање разноврсности животињског света, разумевање еволутивног развоја живог света и развијање хигијенских навика и здравствене културе.						
Теме/области	Укупно часова	Часови обраде	Садржаји (обавезни/препоручени)	Исходи По завршетку разреда ученик ће бити у стању да:	Корелација	Међупредметне компетенције	Начин праћења/оцењивања ученика (*Време писаних провера)
I ЈЕДИНСТВО ГРАЂЕ И ФУНКЦИЈЕ КАО ОСНОВА ЖИВОТА	3	2	<p>Грађа живих бића-спољашња и унутрашња. Грађа људског тела: хијерархијски низ од организма до ћелије. Једноћелијски организам-бактерија, амеба, ћелија квасца. Удруживање ћелијау колоније. Вишећелијски организми-одабрани примери гљива, биљака и животиња. Основне животне функције на нивоу организма: исхрана, дисање, транспорт и елиминација штетних супстанци, размножавање.</p> <p>Разлике у грађибиљака, гљива и животиња и начину функционисања као и сличности иразлике у обављању основних животних процеса.</p> <p>Откриће ћелије и микроскопа.</p> <p>Основна грађа ћелије (мембрана, цитоплазма, једро, митохондрије, хлоропласти).</p> <p>Разлика између бактеријске, биљне и животињске ћелије. Ћелијско дисање, стварање енергије, основне чињенице и фотосинтеза.</p>	<ul style="list-style-type: none"> -упореди грађу животиња, биљака и бактерија на нивоу ћелије и нивоу органа; -повеже грађу и животне процесе на нивоу ћелије и нивоу организма; -одреди положај органа човека и њихову улогу; -цртежом или моделом прикаже основне елементе грађе ћелије једноћелијских и вишећелијских организама; -користи лабораторијски прибор и школски микроскоп за израду и посматрање готових самостално израђених препарата; -хумано поступа према организмима које истражује; -направи разлику између животне средине, станишта, популације, екосистема и еколошке нише; -размотри односе међу члановима једне популације, као и односе између различитих популација на конкретним примерима; 	Историја, Хемија	-компененција за учење -комуникација -дигитална	Усмено проверавање
II ЖИВОТ У ЕКОСИСТЕМУ	9	4	<p>Популација, станиште, екосистем, еколошке нише, адаптације, животне форме, трофички односи-ланци исхране.</p> <p>Абиотички и биотички фактори. Значај абиотичких и биотичких фактора.</p> <p>Антропогени фактор и облици загађења.</p> <p>Угрожавање живих бића и њихова заштита.</p>	<ul style="list-style-type: none"> -илуструје примерима међусобни утицај живих бића и узајамни однос са животном средином; -истражи утицај средине на испољавање особина, поштујући принципе научног метода; -идентификује примере природне и вештачке селекције у окружењу и у задатом тексту/илустрацији; -повеже еволутивне промене са наследном варијабилношћу и природном селекцијом; -групише организме према особинама које указују на заједничко порекло 	Историја, Физика	-компененција за учење -комуникација -дигитална	Сумативно оцењивање Формативно праћење Усмено проверавање Самооцењивање и вршњачко оцењивање Ангажованост на часу Ангажованост у раду у пару, групи, тиму Микроскопирање Израда презентација, паноа Учешће у пројектима

III НАСЛЕЂИВАЊЕ И ЕВОЛУЦИЈА	48	24	Наследни материјал (ДНК, гени). Телесне и полне ћелије. Пренос наследног материјала. Наследне особине (веза између гена и особина, утицај спољашње средине). Индивидуална варијабилност. Природна селекција наодабраним примерима. Вештачка селекција. Значај гајених биљака и припитомљених животиња за човека.	живота на Земљи; -одреди положај непознате врсте на „дрвету живота“, на основу познавања општих карактеристика једноћелијских и вишећелијских организама; -прикупи податке о радовима научника који су допринели изучавању људског здравља и изнесе свој став о значају њихових истривања; -одржава личну хигијену и хигијену животног простора у циљу спречавања инфекција; - доведе у везу измењено понашање људи са коришћењем психоактивних супстанци; -збрине површинске озледе коже, укаже прву помоћ у случају убода инсеката, сунчанице и топлотног удара и затражи лекарску помоћ -повеже узроке нарушавања животне средине са последицама по животну средину и људско здравље и делује личним примером у циљу заштите животне средине; -користи ИКТ и другу опрему у истраживању, обради података и приказу резултата; -табеларно и графички представи прикупљене податке и изведе одговарајући закључак; -разматра, у групи, шта и како је учио/учила и где та знања може да примени.	Српски језик, физика, информатика и рачунарство, географија, техника и технологија, ликовна култура	-компененција за учење -комуникација -одговоран однос према околини -одговоран однос према здрављу - решавање проблема -сарадња -дигитална	Сумативно оцењивање Формативно праћење Усмено проверавање Самооцењивање и вршњачко оцењивање Ангажованост на часу Ангажованост у раду у пару, групи, тиму Микроскопирање Израда презентација, паноа Учешће у пројектима Писмена вежба – 25. недеља
IV ПОРЕКЛО И РАЗНОВРСНОСТ ЖИВОТА	6	3	Постанак живота на Земљи (прве ћелије без једра, постанак ћелија са једром и појава вишећелијности). „Дрво живота“ (заједничко порекло и основни принципи филогеније, сродност и сличност). Организми без једра. Организми са једром. Положај основних група једноћелијских и вишећелијских организама на „дрвету живота“.	- доведе у везу измењено понашање људи са коришћењем психоактивних супстанци; -збрине површинске озледе коже, укаже прву помоћ у случају убода инсеката, сунчанице и топлотног удара и затражи лекарску помоћ -повеже узроке нарушавања животне средине са последицама по животну средину и људско здравље и делује личним примером у циљу заштите животне средине; -користи ИКТ и другу опрему у истраживању, обради података и приказу резултата; -табеларно и графички представи прикупљене податке и изведе одговарајући закључак; -разматра, у групи, шта и како је учио/учила и где та знања може да примени.	Историја, Географија,	-компененција за учење -комуникација -одговоран однос према околини - решавање проблема -сарадња -дигитална	Сумативно оцењивање Формативно праћење Усмено проверавање Самооцењивање и вршњачко оцењивање Ангажованост на часу Ангажованост у раду у пару, групи, тиму Микроскопирање Израда презентација, паноа Учешће у пројектима
V ЧОВЕК И ЗДРАВЉЕ	6	3	Обољења која изазивају, односно преносе бактерије и животиње. Бактерије и антибиотици. Пuteви преношења заразних болести. Повреде и прва помоћ: повреде коже, убоди инсеката и других бескичмењака, тровање храном, сунчаница, топлотни удар. Превенција и понашање у складу са климатским параметрима. Последице болести зависности-алкохолизам.	- доведе у везу измењено понашање људи са коришћењем психоактивних супстанци; -збрине површинске озледе коже, укаже прву помоћ у случају убода инсеката, сунчанице и топлотног удара и затражи лекарску помоћ -повеже узроке нарушавања животне средине са последицама по животну средину и људско здравље и делује личним примером у циљу заштите животне средине; -користи ИКТ и другу опрему у истраживању, обради података и приказу резултата; -табеларно и графички представи прикупљене податке и изведе одговарајући закључак; -разматра, у групи, шта и како је учио/учила и где та знања може да примени.	Историја, Географија	-компененција за учење -комуникација - решавање проблема -дигитална	Сумативно оцењивање Формативно праћење Усмено проверавање Самооцењивање и вршњачко оцењивање Ангажованост на часу Ангажованост у раду у пару, групи, тиму Микроскопирање Израда презентација, паноа Учешће у пројектима

Начин остваривања програма		
Наставне методе	Облици рада	Наставна средства
Метода усменог излагања Метода разговора Метода илустрације Метода демонстрације Метода читања и рада на тексту Метода практичних и лабораторијских радова Истраживачка, пројектна, партиципативна, кооперативна, примена ИКТ	фронтални индивидуални групни рад у пару тимски	Уџбеник за шести разред, Радна свеска за шести разред, наставни листићи, радни листићи, слајдови, зидне слике, увеличавајућа средства, микроскопски препарати, природни материјал, микроскоп, рачунар, пројектор

ПРОГРАМ ОБАВЕЗНИХ ИЗБОРНИХ И ИЗБОРНИХ ПРЕДМЕТА

Француски језик

Разред	Предмет
VI	Француски језик
Циљ	<ul style="list-style-type: none"> – Ученик усвајањем функционалних знања о језичком систему и култури и развијањем стратегија учења француског језика оспособи за основну усмену и писану комуникацију и стекне позитиван однос према другим језицима и културама, као и према сопственом језику и културном наслеђу.
Задаци	<ul style="list-style-type: none"> – Слушање и читање краћих, једноставних текстова који се односе на представљање, поздрављање, и тражење/давање информација; реаговање на усмени или писани импулс саговорника и иницирање комуникације; усмено и писано давање информација о себи и другима; усмено и писано тражење информација о другима. – Слушање и читање једноставних описа бића, предмета, појава и места. – Слушање и читање једноставних текстова који садрже усмено и писмено договарање око предлога о заједничкој активности; писање позива за заједничку активност; прихватање/одбијање предлога усмено или писано уз поштовање основних норми учтивости и давање одговарајућег оправдања. – Слушање и читање једноставнијих исказа којима се нуди/тражи помоћ, услуга, обавештење или се изражава жеља, извињење, захвалност, усмено и писано упућивање молбе за помоћ/услугу и реаговање на њу; усмено и писано изражавање захвалности и извињења. – Слушање и читање текстова који садрже једноставнија упутства (за наставну активност, за комјутерску или обичну игру, за употребу апарата/апликација, рецепт за прављење јела...) са визуелном подршком или не; писано давање једноставних упутстава. – Слушање и читање једноставних текстова у којима се честитају празници, рођендани и значајни догађаји или се изражава одређено реаговање на упућену честитку у усменом и писаном облику; упућивање пригодних честитки у усменом и писаном облику. – Слушање и читање описа у вези са сталним, уобичајеним или тренутним догађајима, активностима и способностима; тражење и давање информација о сталним, уобичајеним или тренутним догађајима, активностима и способностима у усменом или писаном облику; усмено и писано давање караћих описа о сталним, уобичајеним или тренутним догађајима, активностима и способностима. – Слушање и читање једноставних текстова у којима се описују догађаји и активности у прошлости; усмено и писано описивање догађаја и активности у прошлости. – Слушање и читање једноставних текстова у вези са плановима и намерама; усмено и писано договарање о планираним активностима. – Слушање и читање исказа у вези са потребама, осетима и осећањима; усмено и писано договарање у вези са задовољавањем потреба; усмено и писано исказивање интересовања за туђа осећања; усмено и писано исказивање својих осећања и реаговања на туђа. – Слушање и читање краћих и једноставних текстова у вези са просторним односима и величинама уз визуелну подршку или без ње; усмено и писано размењивање информација у вези са просторним односима и величинама; усмено и писано описивање просторних односа и величина. – Слушање и читање једноставних текстова у вези са хронолошким временом, метеоролошким приликама и климатским условима; усмено и писано тражење и давање информација о времену дешавања неке активности, метеоролошким приликама и климатским условима. – Слушање и читање једноставних текстова у којима се саопштавашта неко има/нема или чије је нешто; тражење и давање информација у вези са поседовањем и припадањем. – Слушање и читање једноставних текстова у вези с нечијим интересовањима, хобијима, активностима и ставима које му/јој се свиђају/не свиђају.

	<p>свиђају; размена информација у вези са својим и туђим интересовањима, хобијима, активностима и ставрима које му/јој се допадају/не допадају.</p> <p>– Слушање и читање једноставних текстова који говоре о количини нечега; усмено иписано постављање питања и давање одговора у вези са количином; слушање и читање текстова на тему куповине и поруджбине у ресторану; игарње улога ради симулације ситуација у којима се нешто купује, наручује; писање списка за куповину; размена информација о ценама производа и рачунање цена; изражавање количине у мерама.</p>
--	---

Теме/области	Укупно часова	Часови обраде	Садржаји (обавезни/препоручени)	Исходи	Корелација	Међупредметне компетенције	Начин праћења/оцењивања ученика (*Време писаних провера)
1) Лични идентитет 2) Породица и уже друштвено окружење (пријатељи комшије, наставници ...) 3) Географске особености 4) Србија – моја домовина 5) Становање – форме, навике 6) Живи свет – природа, љубимци, очување животне средине, еколошка свест	72	26	Поздрављање и представљање себе и других и тражење/давање информација о себи и другима. Описивање бића, предмета, појава и места. Позив и реаговањена позив за учешће у зајдничкој активности. Изражавање молби, захтева, обавештња, извињења, честитања и захвалности. Разумевање и давање упутстава. Упућивање честитки и изражавање захвалности. Описивање догађаја и радњи у садашњости. Описивање догађаја и радњи у прошлости. Исказивање планова и намера. Исказивање жеља, потреба, осета и осћања. Исказивање времена.	-Разуме краће текстове који се односе на поздрављање, представљање и тражење информација личне природе; - поздрави и отпоздрави, представи себе и другог користећи једноставна језичка средства; - постави и одговори на једноставна питања личне природе; -у неколико везаних исказа саопшти информације о себи и другима; -разуме једноставан опис особа, биљака, животиња, предмета, појава	историја, географија, српски језик, енглески језик, ликовна култура, музичка култура, математика	Компетенција за учење Комуникација Рад са подацима и информацијама Дигитална Решавање проблема Сарадња Одговорно учешће у демократском друштву Одговоран однос према здрављу Одговоран однос према околини Естетичка компетенција	Рад и напредовање ученика се прати на сваком часу кроз разне <u>активности</u> - читање, игре чији је циљ савладавање вокабулара или одређене граматичке јединице, рад по улогама уз коришћење креираних реалних ситуација, писање кратких текстова типа писама, разгледница или електронске поште, краће писмене и усмене провере. Тест (8. недеља, 21. недеља, 31. недеља, 37. недеља). Писмени задатак (13. недеља, 34. недеља)

<p>7) Историја, временско искуство и доживљај времена (прошлост-садашњост - будућност)</p> <p>8) Школа, школски живот,школски систем, образовање и васпитање</p> <p>9) Професионални живот (изабрана – будућа струка), планови у вези са будућношћу</p> <p>10) Млади, деца и омладина</p> <p>11) Животни циклуси</p> <p>12) Здравље, хигијена, превентива болести, лечење.</p> <p>13) Емоције, љубав,партнерски и</p>			<p>Изражавање припадања и поседовања.</p> <p>Изражавање допадања и недопадања.</p> <p>Изражавање количине, бројева, цене.</p>	<p>или места;</p> <ul style="list-style-type: none"> - опише карактеристике бића, предмета и места користећи једноставна језичка средства; -разуме једноставне предлоге и одговори на њих; -упути једноставан предлог; -пружи одговарајући изговор или одговарајуће оправдање; -разуме једноставне молбе и захтеве и реагује на њих; -упути једноставне молбе и захтеве; - затражи и пружи ктарко обавештење; - захвали се и извини се користећи једноставна језичка средства; -саопшти кратку поруку којом се захваљује; -разуме и следи једноставна упутства у вези са уобичајеним ситуацијама из свакодневног живота; - даје једноставна упутстваиз домена 			
---	--	--	---	--	--	--	--

<p>други међу људски односи</p> <p>14) Транспорт и превозна средства</p> <p>15) Клима и временске прилике</p> <p>16) Наука и истраживања</p> <p>17) Уметност (нарочито савремена књижевност за младе, савремена музика)</p> <p>18) Духовни живот; (стички и верски принципи); ставови, стереотипи предрасуде ,толеранција, емпатија; брига о другоме</p> <p>19) Обичаји и традиција, фолклор, прославе (рођендани празници)</p> <p>20) Слободно</p>				<p>свакодневног живота и личних интересовања;</p> <p>-разуме честитку и одговори на њу;</p> <p>-упути пригодну честитку;</p> <p>- разуме једноставне текстове у којима се описују сталне, уобичајене и тренутне радње;</p> <p>-размени информације које се односе на опис догађаја и радњи у садашњости;</p> <p>-описе сталне, уобичајене и тренутне догађаје/активности користећи неколико везаних исказа;</p> <p>-разуме краће текстове у којима се описују догађаји у прошлости;</p> <p>-размени информације у вези са догађајима у прошлости;</p> <p>-описе у неколико краћих, везаних исказа догађај из прошлости;</p> <p>-разуме планове и намере и реагује на њих;</p> <p>-размени једноставне исказе у</p>			
--	--	--	--	--	--	--	--

<p>време, забава, разнода хобији.</p> <p>21) Исхрана и гастро н омске навике</p> <p>22) Путовања</p> <p>23) Мода и облачење</p> <p>24) Спорт</p> <p>25) Вербална и невербална комуникац ија, конвенције понашања и опхођења са странцима, ксено фобија.</p> <p>26) Медији, масмедији, интернет и друштвене мреже</p> <p>27) Живот у иностран ству, контакти</p> <p>Unité 0: Communiquons en français (1, 2, 3, 4,26, 27)</p> <p>Unité 1: Passe-temps (10, 20, 24, 5, 8, 25)</p> <p>Unité 2: L'habit ne</p>				<p>ваези са својим и туђим плановима и намерама; -саопшти шта он/она или неко други планира, намерава; -разуме свакодневене изразе у вези са непосредним и конкретним жељама, потребама, осетима и осећањима и реагује на њих; -изрази основне жеље, потребе, ; и вредност и норме,осете и осећања користећи једноставна језичка средства; -разуме једноставна питања која се односе на положај предмета и бића у простору и правац кретања и одговори на њих; -разуме обавештења о положају предмета и бића у простору и правцу кретања; -опише специфичне просторне односе и величине једноставним, везаним исказима;</p>			
--	--	--	--	---	--	--	--

<p>fait pas le moine! (10, 17 23,18, 25, 26, 1, 2) Unité 3: Interdit aux parents (1, 2, 5, 7, 10, 13, 17, 18, 19, 20, 25, 26)</p> <p>Unité 4: Quand on aime, on ne compte pas (1, 2, 7, 8, 10, 13, 23, 15, 17, 18 25)</p> <p>Unité 5: Les gourmets (21, 10, 12, 24, 1, 2, 17, 18, 25, 26, 27)</p> <p>Unité 6: Enquête sur la police scientifique (1, 2, 7, 9, 10, 16, 18, 20, 25, 26)</p>				<p>-разуме једноставна обавештења о хронолошком времену и метеоролошкм приликама; -тражи и даје информације о хронолошком времену и метеоролошким приликама користећи једноставна језичка средства; -опише дневни/недељни распоред активности; -разуме једноставне изразе који се односе на поседовање и припадност; -формулише једноставне исказе који се односе на поседовање и припадност; -пита и каже шта неко има/нема и чије је нешто; -разуме једноставне исказе који се односе на описивање интересовања, изражавање допадања и недопадања и</p>			
--	--	--	--	---	--	--	--

				<p>реагује на њих; -описе своја и туђа интересовања и изрази допадање и недопадањеуз једноставно образложење; -разуме једноставне изразе који се односе на количину нечега; -пита и саопшти колико нечега има/нема, користећи једноставна језичка средства; -пита/каже /израчуна колико нешто кошта; -састави списак за куповину; -на једноставан начин затражи артикле у продавници и наручи јело и/или пиће у ресторану; -изрази количину у најшире заступљеним мерама (грами, килограми...)</p>			
--	--	--	--	--	--	--	--

Начин остваривања програма		
Наставне методе	Облици рада	Наставна средства
Интерактивна Примена ИКТ Кооперативна Рад са текстом	фронтални, рад у групи, рад у паровима, самосталан рад ученика	Уџбеник (за француски језик за 6. разред основне школе, Nouveau Pixel 2, Datastatus, Београд), радна свеска (за француски језик за 6. разред основне школе, Nouveau Pixel 2, Data status, Београд), CD, интернет, фотографије, разни предмети штампани материјали које наставник припреми.